

dr hab. Marcin Gołyński, prof. UMK
Instytut Medycyny Weterynaryjnej
Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu

Toruń, 12.11.2024r.

Recenzja rozprawy doktorskiej

lek. wet. Dominiki Szule

Obraz ultrasonograficzny narządów jamy brzusznej kotów z potwierdzonym badaniami molekularnymi zakaźnym zapaleniem otrzewnej (FIP)

Recenzję dysertacji doktorskiej lek. wet. Domini Szule wykonano na mocy uchwały Rady Dyscypliny Weterynaria Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie z dnia 30 października 2024r. Praca została napisana w formie monografii i zgodnie z Ustawą z dnia 20 lipca 2018 r. prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2023 r. poz. 742 z późn. zm.), może ona stanowić podstawę postępowania o nadanie stopnia doktora nauk weterynaryjnych.

Zakaźne zapalenie otrzewnej kotów (FIP) jest powszechnie występującą, zaraźliwą chorobą wirusową kotowatych i stanowi bardzo istotny problem kliniczny z uwagi na jej wielonarządowy charakter oraz trudności diagnostyczne często podyktowane skomplikowaniem i wysokimi kosztami. Jest ona rozpoznawana przede wszystkim u kotów młodych, aczkolwiek dotyczyć może zwierząt w każdym wieku, coraz częściej starszych. Występuje ona w dwóch postaciach: wysiękowej, przebiegającej z pojawianiem się wysięku w jamach ciała oraz bezwysiękowej, przebiegającej z tworzeniem w narządach wewnętrznych zmian o charakterze ziarniniaków złożonych z neutrofilów, makrofagów, limfocytów i komórek plazmatycznych. W rozpoznawaniu choroby, obok wywiadu, obrazu klinicznego, wyników badań podstawowych krwi, wysięku i molekularnych, dużą wartość, również różnicującą z innymi jednostkami chorobowymi, wykazują badania obrazowe. Ultrasonografia jamy brzusznej i klatki piersiowej jest metodą stale rozwijającą się, opartą na wykorzystaniu coraz bardziej nowoczesnych aparatów i dlatego aktualnie uzyskane wyniki tego badania u kotów z FIP powinny zostać ocenione pod kątem opracowania ultrasonograficznych markerów choroby.

Przedstawiona do recenzji praca doktorska została opracowana w formie monograficznej i liczy 133 strony. Posiada ona układ klasyczny i została ona podzielona na

następujące, główne rozdziały: „Wstęp”, „Cel pracy”, „Materiał i metody”, „Wyniki”, „Dyskusja”, „Wnioski” oraz „Piśmiennictwo”.

„Wstęp” został opracowany bardzo zwięźle oraz czytelnie i pozwolił na sprecyzowanie wóch celów pracy: 1. Wykazanie czy istnieje korelacja pomiędzy rasą, płcią, wiekiem, a wystąpieniem wysiękowej postaci FIP; 2. Wykazanie związku pomiędzy przebiegiem choroby, a obrazem USG narządów wewnętrznych. Zdanie „Innymi słowy wykazanie zmian w obrazie USG, które mogą uchodzić za marker zakażenia” można uznać tu za zbędne.

Rozdział „Materiał i metody” w sposób wystarczający opisuje zwierzęta użyte w obserwacjach, dlatego tabele 5, 6 i 7 powinny zostać przeniesione na koniec dysertacji. Warto doprecyzować informacje (i potwierdzić danymi literaturowymi) dotyczące: analizatorów użytych w badaniu hematologicznym oraz biochemicznym surowicy krwi, elektroforezy białek surowicy krwi, biopsji narządów, utrwalania preparatów cytologicznych, kryterium podziału zwierząt na grupy wiekowe.

Rozdział „Wyniki” zawiera szczegółowe, tabelaryczne zestawienie wykorzystanych w obserwacjach pacjentów wraz z poszczególnymi wynikami badań dodatkowych oraz bardzo bogatą ikonografię opartą na obrazach ultrasonograficznych. Idealnym miejscem dla nich, podobnie jak dla tabel wcześniej wymienionych, wydaje się być część na końcu opracowania, gdzie słusznie zamieszczone zostały opisy do tabel i rycin. Zabrakło zaś w tym miejscu tabel oraz wykresów przedstawiających wartości zakresów oraz mediany lub średniej wartości wyników uzyskanych w poszczególnych grupach zwierząt. Ponadto, z jednej strony wartość wyników obniżają braki w niektórych badaniach dodatkowych u części zwierząt, lecz z drugiej strony widać, że obserwowane koty stanowią materiał kliniczny. W mojej ocenie stanowi on najtrudniejsze źródło danych, z którym Doktorantka poradziła sobie doskonale. Wyniki dotyczące badania ultrasonograficznego powinny zostać ujęte w tabelach, a najlepiej zobiektywizowane za pomocą indeksu nasilenia i rozległości zmian. Warto zachować tu kolejność przedstawianych wyników odpowiadającą tej zawartej w poprzednim rozdziale, a przede wszystkim zgodną z pewną chronologią kliniczną.

W rozdziale „Dyskusja” Autorka precyzyjnie skonfrontowała uzyskane wyniki z dostępną literaturą. W sposób wyczerpujący omówiła patomechanizmy odpowiedzialne za obserwowane u zwierząt badanych objawy i określiła przy tym szczegółowo obraz kliniczny choroby. Na wysoką ocenę zasługuje krytyczne omówienie metod rozpoznawania FIP i wskazanie zalet różnicowania biotypów koronawirusa w oparciu o obecność jego mutacji. O odpowiedniej dojrzałości klinicznej i naukowej doktorantki świadczy zaś umiejętność

zaprzeczania dotychczasowym obserwacjom innych autorów, jak np. opiniom o specyficzności obrazu ultrasonograficznego nerek w przebiegu FIP.

Na podstawie przeprowadzonych badań Doktorantka wyciągnęła 4 obszerne wnioski. Wymagają one nieznacznego przeredagowania, skonkretyzowania i skrócenia, gdyż nie w pełni odnoszą się do postawionych celów pracy.

Piśmiennictwo składa się ze 129 pozycji, z których najnowsze pochodzą z roku 2024, co świadczy o aktualności wykorzystanych danych i umiejętności ich wyszukiwania przez autora.

Doktorantka trafnie opisuje w dysertacji zagadnienia związane z przebiegiem choroby, co stanowi pewną wartość dla lekarza-klinicysty, wykorzystując jednak przy tym określeń żargonowych i pozostawiając zbyt dużo miejsca semiotyce klinicznej i językowi naukowemu, typowemu dla takich opracowań. Przykładem jest określenie „szczep fipogeny” oraz forma „mokra” i „sucha” choroby, które powinny być zastąpione innymi lub umieszczone w cudzysłowie. Szczegółowe uwagi zostały naniesione w tekście manuskryptu i zostaną przekazane Autorce. Powinny zostać one wykorzystane przed przekazaniem pracy do druku, przy czym szczególnej uwagi wymaga korekta językowa dysertacji. Powyższe nie obniża jednak ogólnej, pozytywnej oceny pracy, która stanowi cenne źródło wiedzy dla lekarzy weterynarii-praktyków.

Stwierdzam, że rozprawa doktorska lek. wet. Dominiki Szulc *Obraz ultrasonograficzny narządów jamy brzusznej kotów z potwierdzonym badaniami molekularnymi zakaźnym zapaleniem otrzewnej (FIP)* odpowiada warunkom określonym w Ustawie z dnia 20 lipca 2018 r. prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2023 r. poz. 742 z późn. zm.). Biorąc to pod uwagę, przedkładam Radzie Dyscypliny Weterynaria Uniwersytetu Przyrodniczego we Lublinie wniosek o dopuszczenie lek. wet. Dominiki Szulc do dalszych etapów przewodu doktorskiego.

dr hab. Marcin Gołyński, prof. UMK

